

Prostředky ochrany proti zneužití doménového jména

V posledním desetiletí jsme byli svědky proměny internetových stránek v masivně rozšířený a zároveň profesionální prostředek obchodování, komunikace i vlastní propagace poskytovatelů nejrůznějšího zboží a služeb. Ruku v ruce s tímto vývojem přibývá sporů v oblasti právních vztahů k vlastnictví, resp. držení domén.

Velice často se jedná o případy zneužívání podobnosti doménového jména ve snaze vyvolat záměnu a parazitovat na pověsti jiného soutěžitele, a to i ze strany spekulantů, jež využívají registrace zaměnitelných doménových jmen s renomovanými značkami z ryze zjištěných důvodů (tzv. cybersquatting).

Cílem tohoto článku je popsat základní prostředky obrany soutěžitelů poškozených takovým jednáním. Pro zjednodušení se v tomto příspěvku budeme dále věnovat pouze národním doménám pro Českou republiku vyjádřeným zkratkou .cz (tzv. ccTLD – Top level domains) a registrovaným v registru doménových jmen vedených sdružením CZ.NIC, z.s.p.o. (CZ.NIC).

Doménová jména v právním řádu ČR

Samotný pojem doménové jméno není tuzemským právním řádem nijak definován a prostředky ochrany před protiprávním jednáním je nutné hledat v obecných předpisech. Před nabytím účinnosti současného občanského zákoníku se postupně ustálila soudní praxe, dle které s doménovým jménem nebyla spojena absolutní (výlučná) práva, která by svědčila jeho nositeli.¹ Poškozený subjekt se tak nemohl domáhat ochrany např. žalobou na povinnost zdržet se neoprávněného nakládání s doménovým jménem. Ochrana doménového jména coby věci bez hmotné podstaty tak byla řešena výlučně prostřednictvím ustanovení o nekalé soutěži.

Od 1. 1. 2014 je doménové jméno považováno za nehmotnou věc ve smyslu § 496 odst. 2 občanského zákoníku ve spojení s § 489 občanského zákoníku. Vystává proto otázka, zda lze na novou úpravu aplikovat dřívější rozhodovací praxi. Tento názor zastávají např. autoři komentáře k občanskému zákoníku, kteří výslovně odkazují na zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu.² Naproti tomu JUDr. Daniel Patěk, Ph.D. možnost přehodnocení starší judikatury s ohledem na novou povahu doménového jména coby nehmotné věci dle aktuálního občanského zákoníku výslovně připouští.³ Vzhledem k tomu, že rozhodovací praxe se za účinnosti nového občanského zákoníku k otázce povahy doménového jména dosud jednoznačně nevyjádřila, budeme se nadále zabývat

toliko prostředky ochrany proti nekalé soutěži.

Ochrana před nekalou soutěží

Mezi nejčastější případy nekalosoutěžního jednání na poli užívání domén jednoznačně patří registrace a užívání domény zneužívající zaměnitelnosti nebo dokonce názvu shodného s obchodní firmou, ochrannou známkou, názvem zboží nebo služby či domény jiného soutěžitele. Nezřídka takové jednání naplňuje protiprávní znaky spočívající v:

1. porušení generální klauzule nekalé soutěže dle § 2976 občanského zákoníku
2. klamavé reklamě dle § 2977 občanského zákoníku
3. vyvolání nebezpečí záměny dle § 2981 občanského zákoníku
4. parazitování na pověsti dle § 2982 občanského zákoníku

V případě doménového jména chráněného slovní ochrannou známkou připadá v úvahu též porušení výlučného práva užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami dle § 8 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách.

Jak tedy postupovat v případě, kdy jiný subjekt neoprávněně využívá doménové jméno, jež je zaměnitelné s vaší obchodní firmou (názvem společnosti) nebo dokonce s ochrannou známkou. Není přitom nutné, aby dotyčný aktivně využíval internetové stránky spojené s příslušným doménovým jménem, např. k provozování e-shopu poskytujícího zboží či služby konkurenční k Vašemu podnikání a tím vytváří u spotřebitelů mylný dojem, že nakupují u jiného prodejce.

Řešení sporů

V rámci snahy o smírné řešení sporu je vhodné rušitele vyzvat ke (i) zrušení registrace neoprávněně užívaného doménového jména nebo k (ii) převodu doménového jména. Případnou dohodu je vhodné uzavřít v písemné podobě a zahrnout do ní záruku, že se rušitel obdobného nekalosoutěžního jednání nedopustí ani v budoucnu.

Pakliže se nepodaří spor vyřešit smírnou cestou, má poškozený možnost vyřešit svůj spor v rámci platných právních předpisů, zejména prostřednictvím:

1. obecných soudů;
2. rozhodčího řízení;
3. řešení sporu dle Pravidel alternativního řešení sporů (Pravidla ADR).

Problematiku řešení sporů u obecných soudů jsme již částečně nastínilí výše. Zvláštní pozornost je třeba věnovat formulaci žalobního petitu s ohledem na nevyjasněnost povahy doménového jména. Z opatrnosti lze proto doporučit žalovat na ochranu proti nekalé soutěži spíše než na povinnost převést doménové jméno či zdržet se protiprávního jednání. Obdobné v zásadě platí pro rozhodování sporů v rámci rozhodčího řízení.

Zvláštní případ mimosoudního řešení sporů souvisejících s doménovými jmény představuje postup dle Pravidel ADR. Tyto pravidla vydává CZ.NIC jako správce doménových jmen .cz a vztahují se na alternativní řešení sporů vzniklých ve věci registrace nebo užívání doménového jména mezi držitelem doménového jména a třetí osobou.⁴ Pravidla ADR jsou nedílnou součástí Pravidel registrace doménových jmen a součástí smlouvy o registraci doménového jména. Držitel doménového jména se při registraci u CZ.NIC zavazuje, že se podřídí tomuto mimosoudnímu řešení sporu, jenž je procesně řízen pravidly vydanými Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Samotné řízení probíhá na on-line platformě provozované CZ-NIC a rozhodují jej experti specializující se na obdobný druh sporů, jež jsou vedeni v seznamu expertů.

Ačkoliv se alternativní řešení sporů řídí pravidly vydanými rozhodčím soudem, nemá rozhodnutí povahu soudního rozhodnutí či rozhodčího nálezu. Nezakládá tedy překážku věci rozhodnuté (litispence) ve smyslu § 159a občanského soudního řádu. Jinými slovy i pokud rozhodnutí v rámci alternativního řešení sporů povede ke zrušení či změně registrace doménového jména, může se neúspěšná strana domáhat nápravy u obecného soudu.

Závěr

Který z naznačených způsobů ochrany doménového jména bude v případě jeho neoprávněného užívání nejvhodnější záleží na konkrétních okolnostech případu.

Pokud je primárním cílem dostat urychleně pod svou kontrolu doménu, kterou jiný subjekt užívá bez jakéhokoliv právního titulu, lze doporučit alternativní řešení sporu, které je zpravidla rozhodnuto do 4 měsíců. V komplikovanějších případech, kdy si obě smluvní strany nárokují práva ke konkrétnímu doménovému jménu nebo pokud je součástí sporu nárok na náhradu škody, doporučujeme zvolit řízení u obecného soudu nebo rozhodčího soudu, zejména s ohledem na závaznost vyneseního verdiktu pro zúčastněné strany.

V každém případě lze doporučit požádat CZ.NIC o zablokování doménového jména, jež je předmětem sporu, aby nemohlo dojít k jeho převodu na jiný subjekt. Uvedený postup je vhodný i přes nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu, dle kterého se i v případě převodu doménového jména uplatní singulární sukcese dle § 107a občanského soudního řádu a nabyvatel doménového jména tak může vstoupit do probíhajícího řízení.⁵

Mgr. Adam Janovác, advokát
act Řanda Havel Legal advokátní kancelář s.r.o.

Řanda Havel Legal

Poznámky:

- ¹ Nejvyšší soud sp. zn. 23 Cdo 3407/2010 ze dne 19. 4. 2012
- ² Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022
- ³ JUDr. Daniel Patěk, Ph.D., Nad aktuální podobou práva proti nekalé soutěži (nejen) v občanském zákoníku, Obchodněprávní revue 3/2016, s. 65
- ⁴ Odkaz zde: https://www.nic.cz/files/documents/20180525_Pravidla_registrace_CZ_final.pdf
- ⁵ Nejvyšší soud sp. zn. 23 Cdo 88/2020 ze dne 23. 6. 2020